Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 10. julija 2025*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Evropski preiskovalni nalog – Direktiva 2014/41/EU – Člen 2(c)(ii) – Pojem ‚drug pristojni organ, ki deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku‘ – Pristojnost odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom – Ukrepi hišne preiskave, za katere je potrebna odobritev s strani preiskovalnega sodnika – Člen 6(1) in (2) – Pogoji za izdajo evropskega preiskovalnega naloga“

V zadevi C-635/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Kammergericht (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija) z odločbo z dne 20. oktobra 2023, ki je na Sodišče prispela 23. oktobra 2023, v postopku za priznanje in izvršitev evropskega preiskovalnega naloga v zvezi z

WBS GmbH,

ob udeležbi

Generalstaatsanwaltschaft Berlin,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi K. Jürimäe (poročevalka), predsednica senata, K. Lenaerts, predsednik Sodišča v funkciji sodnika drugega senata, M. Gavalec, Z. Csehi in F. Schalin, sodniki,

generalni pravobranilec: A. Rantos,

sodna tajnica: M. Krausenböck, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. novembra 2024,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za WBS GmbH K. Schaefer, Rechtsanwalt,

– za Generalstaatsanwaltschaft Berlin J. Scherf,

– za nemško vlado J. Möller, M. Hellmann, A. Sahner in J. Simon, agenti,

* Jezik postopka: nemščina.

– za estonsko vlado M. Kriisa, agentka,

– za latvijsko vlado J. Davidoviča, K. Pommere in S. Zābele, agentke,

– za poljsko vlado B. Majczyna in J. Sawicka, agenta,

– za portugalsko vlado J. I. Barbosa de Pinho, P. Barros da Costa in J. Ramos, agenti,

– za švedsko vlado H. Eklinder, agentka,

– za Evropsko komisijo H. Leupold in J. Vondung, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 13. februarja 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah (UL 2014, L 130, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru zahteve za izvršitev evropskega preiskovalnega naloga, ki ga je izdal Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (urad za preprečevanje in boj proti korupciji, Latvija) (v nadaljevanju: KNAB) v Nemčiji glede preiskovalnih ukrepov v zvezi z družbo WBS GmbH.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah od 5 do 8, 10 in 11 Direktive 2014/41 je navedeno:

„(5) Po sprejetju okvirnih sklepov [Sveta 2003/577/PNZ z dne 22. julija 2003 o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v Evropski uniji (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 185)] in 2008/978/PNZ [z dne 18. decembra 2008 o evropskem dokaznem nalogu za namene pridobitve predmetov, dokumentov in podatkov za uporabo v kazenskih postopkih (UL 2008, L 350, str. 72)] je postalo jasno, da je obstoječi okvir za zbiranje dokazov preveč razdrobljen in zapleten. Zato je potreben nov pristop.

(6) V stockholmskem programu, ki ga je Evropski svet sprejel na zasedanju 10. do 11. decembra 2009, je Evropski svet menil, da bi bilo treba nadaljevati vzpostavljanje celovitega sistema za pridobivanje dokazov v čezmejnih primerih na podlagi načela vzajemnega priznavanja. Evropski svet je poudaril, da so obstoječi instrumenti na tem področju razdrobljeni in da je zato potreben nov pristop, ki bo temeljil na načelu vzajemnega priznavanja in hkrati upošteval prožnost tradicionalnega sistema medsebojne pravne pomoči. Zato je Evropski svet pozval, naj se vzpostavi celovit sistem, ki bo

nadomestil vse obstoječe instrumente na tem področju, vključno z Okvirnim sklepom [2008/978], ki bo v največji možni meri zajemal vse vrste dokazov ter vključeval roke za izvršitev in čim bolj omejil razloge za zavrnitev.

(7) Ta novi pristop temelji na enotnem instrumentu, imenovanem evropski preiskovalni nalog (EPN). EPN naj bi se izdajal za izvršitev enega ali več posebnih preiskovalnih ukrepov v državi, ki izvrši EPN (v nadaljnjem besedilu: država izvršiteljica), da bi se zbrali dokazi. To vključuje tudi pridobivanje dokazov, ki jih izvršitveni organ že ima.

(8) Področje uporabe EPN bi moralo biti horizontalno in bi se torej moralo uporabljati za vse preiskovalne ukrepe, namenjene zbiranju dokazov. Vendar so za ustanovitev skupne preiskovalne skupine in zbiranje dokazov v okviru te skupine potrebna posebna pravila, ki jih je primerneje obravnavati ločeno. Brez poseganja v uporabo te direktive bi bilo treba torej za to vrsto preiskovalnega ukrepa še naprej uporabljati obstoječe instrumente.

[…]

(10) EPN bi moral biti usmerjen na preiskovalni ukrep, ki ga je treba izvesti. Za odločanje o tem, kateri preiskovalni ukrep je treba uporabiti, je najprimernejši odreditveni organ, ki pozna podrobnosti zadevne preiskave. Vendar pa bi moral izvršitveni organ, kadar koli je to mogoče, uporabiti drugo vrsto preiskovalnega ukrepa, če predvideni ukrep ne obstaja v njegovem nacionalnem pravu ali ne bi bil na razpolago v podobnem notranjem primeru. Razpoložljivost bi se morala nanašati na primere, ko predvideni preiskovalni ukrep sicer obstaja v pravu države izvršiteljice, vendar se lahko zakonito izvede samo v določenih situacijah, na primer za dovolj huda kazniva dejanja, proti osebam, zoper katere že obstaja določena stopnja suma, ali s privolitvijo zadevne osebe. Izvršitveni organ bi lahko uporabil tudi drugo vrsto preiskovalnega ukrepa, če bi bilo mogoče z njim doseči enak rezultat kot s preiskovalnim ukrepom, predlaganim v EPN, vendar s sredstvi, ki predstavljajo manjši poseg v temeljne pravice zadevne osebe.

(11) EPN bi bilo treba izbrati, če se zdi, da je v danem primeru izvršitev preiskovalnega ukrepa sorazmerna, ustrezna in uporabna. Odreditveni organ bi torej moral ugotoviti ali so želeni dokazi nujni in sorazmerni glede na namen postopka, ali je izbrani preiskovalni ukrep nujen in sorazmeren za zbiranje zadevnih dokazov in ali bi bilo treba pri izdaji EPN v zbiranje teh dokazov vključiti drugo državo članico. Isto presojo bi bilo treba izvesti v postopku potrditve, če je treba EPN potrditi v skladu s to direktivo. Izvršitev EPN bi bilo možno zavrniti samo na podlagi razlogov, ki so navedeni v tej direktivi. Vendar pa bi se lahko izvršitveni organ odločil za manj intruziven ukrep, kot je ukrep, naveden v zadevnem EPN, če lahko z njim doseže podobne rezultate.“

4 Člen 2(c) navedene direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

(c) ‚odreditveni organ‘ pomeni:
   (i) sodnika, sodišče, preiskovalnega sodnika ali javnega tožilca, pristojnega v zadevnem primeru, ali

(ii) kateri koli drug pristojni organ, ki ga določi država izdajateljica in deluje v posameznem primeru kot preiskovalni organ v kazenskem postopku, s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom. Poleg tega EPN, preden se ga pošlje izvršitvenemu organu in po preučitvi njegove skladnosti s pogoji za izdajo EPN iz te direktive, zlasti pogoji iz člena 6(1), potrdi sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec države izdajateljice. Kadar je EPN potrdil pravosodni organ, se lahko ta organ šteje tudi za odreditveni organ za namene predložitve EPN“.

5 Člen 6 navedene direktive, naslovljen „Pogoji za izdajo in posredovanje EPN“, določa:

„1. Odreditveni organ lahko izda EPN le, kadar sta izpolnjena naslednja pogoja:

(a) izdaja EPN je nujna in sorazmerna za namene postopkov iz člena 4 ob upoštevanju pravic osumljenca ali obdolženca in

(b) preiskovalni ukrep(i), predviden(i) v EPN, bi lahko bil(i) pod istimi pogoji odrejen(i) tudi v podobnem notranjem primeru.

2. Odreditveni organ za vsak posamezen primer preveri, ali so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni.

3. Kadar izvršitveni organ upravičeno domneva, da pogoji iz odstavka 1 niso izpolnjeni, se lahko z odreditvenim organom posvetuje o pomembnosti izvršitve EPN. Po takem posvetovanju se lahko odreditveni organ odloči za umik evropskega preiskovalnega naloga.“

6 Člen 10(3) in (4) iste direktive določa:

„3. Izvršitveni organ lahko uporabi tudi preiskovalni ukrep, poleg tistega, ki je predviden v EPN, kadar bi preiskovalni ukrep, ki ga je izbral izvršitveni organ, dosegel isti rezultat na manj intruziven način kot preiskovalni ukrep, predviden v EPN.

4. Če se izvršitveni organ odloči uporabiti možnost iz odstavkov 1 in 3, o tem najprej obvesti odreditveni organ, ki se lahko odloči umakniti ali dopolniti EPN.“

7 Odreditveni organ mora pri izdaji EPN izpolniti in podpisati obrazec, katerega vzorec je v Prilogi A k Direktivi 2014/41. V uvodnem delu tega vzorčnega obrazca je navedeno:

„Ta EPN je izdal pristojni organ. Odreditveni organ potrjuje, da je izdaja tega EPN nujna in sorazmerna za namene postopkov, ki so določeni v njem, ter da so pri tem upoštevane pravice osumljenca ali obdolženca, zahtevani preiskovalni ukrepi pa bi lahko bili pod istimi pogoji odrejeni tudi v podobnem notranjem primeru. Zahtevam, da se ob ustreznem upoštevanju zaupnosti preiskave izvede(-jo) spodaj navedeni ukrep(-i) in posredujejo dokazi, pridobljeni pri izvršitvi EPN.“

Nemško pravo

8 Člen 91d(1) Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah) z dne 23. decembra 1982 (BGBl. 1982 I, str. 2071) določa:

„Dejanje pravne pomoči je dopustno le, če država članica prosilka za svojo zahtevo uporabi obrazec iz Priloge A ali Priloge C Direktive [2014/41] v veljavni različici, ki

1. ga je izdal pravosodni organ v smislu člena 2(c)(i) Direktive o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah ali pa

2. ga je izdal drug organ, ki ni naveden v točki 1 in ki ga je država članica prosilka za to opredelila kot pristojnega, in ga je organ iz točke 1 potrdil v oddelku L obrazca iz Priloge A k navedeni direktivi.“

Latvijsko pravo

9 Člen 887[1](1) Kriminālprocesa likums (zakonik o kazenskem postopku, *Latvijas Vēstnesis*, 2005, št. 74) določa, da kadar je treba v okviru kazenskega postopka pred začetkom pregona opraviti procesni akt na ozemlju druge države članice Evropske unije, oseba, odgovorna za postopek, pri pripravi evropskega preiskovalnega naloga oceni njegovo sorazmernost in nujnost glede na preiskovano kaznivo dejanje, nato pa še državni tožilec, ki je odgovoren za vodenje preiskave, preveri skladnost procesnega akta, ki se zahteva od druge države članice, z zakonskimi zahtevami ter oceni njegovo nujnost in sorazmernost v zvezi s preiskovanim kaznivim dejanjem. Pred izdajo evropskega preiskovalnega naloga oseba, ki je odgovorna za postopek, sprejme vse ukrepe, ki bi bili potrebni, če bi bil procesni akt izvršen v Latviji.

10 Hišne preiskave urejajo členi od 179 do 185 zakonika o kazenskem postopku. Člen 179(1) tega zakonika opredeljuje hišno preiskavo kot preiskovalni ukrep, katerega predmet je prisilna preiskava prostorov, zemljišča, vozila ali posameznika z namenom, da se najde in zaseže iskana stvar, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da je ta na mestu preiskave.

11 Člen 180(1) navedenega zakonika določa, da se hišna preiskava izvede na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika ali sodišča. Preiskovalni sodnik odredbo utemelji na predlogu, ki ga je predložila oseba, odgovorna za postopek, in na priloženih dokumentih.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 KNAB je 5. aprila 2019 začel kazenski postopek zoper več uradnih oseb sklada s sedežem v Rigi (Latvija) zaradi suma velike goljufije, neupravičene uporabe tujega premoženja v velikem obsegu in ponarejanja dokumentov ter uporabe ponarejenih dokumentov. KNAB je v okviru svoje preiskave menil, da je treba izdati evropski preiskovalni nalog za izvedbo hišne preiskave poslovnih prostorov podjetij FF GmbH in WBS GmbH s sedežem v Berlinu (Nemčija). Zato je KNAB pri preiskovalnem sodniku na Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (sodišče mesta Riga, okrožje Vidzeme, Latvija) predlagal odobritev teh preiskovalnih ukrepov v skladu s členoma 179 in 180 zakonika o kazenskem postopku.

13 Ta preiskovalni sodnik je s sklepoma z dne 24. aprila 2019 predlogu KNAB ugodil, z obrazložitvijo, prvič, da je mogoče domnevati, da so v prostorih teh dveh podjetij dokumenti, nosilci podatkov in predmeti, ki so koristni za kazenski postopek, in drugič, da so bile preiskave, katerih namen je te dokumente, nosilce in predmete najti in zaseči, nujne in sorazmerne.

14 KNAB je 25. aprila 2019 izdal evropski preiskovalni nalog (v nadaljevanju: zadevni evropski preiskovalni nalog), s katerim je nemške organe pozval, naj zaslišijo dve priči in izvršijo dva sklepa o hišni preiskavi iz prejšnje točke. Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (generalno državno tožilstvo Republike Latvije) je zadevni evropski preiskovalni nalog potrdilo in ga posredovalo Staatsanwaltschaft Berlin (državno tožilstvo v Berlinu, Nemčija).

15 Na podlagi zahteve državnega tožilstva v Berlinu je Amtsgericht Berlin-Tiergarten (okrajno sodišče v Tiergartnu v Berlinu, Nemčija) odredilo hišne preiskave poslovnih prostorov podjetij FF in WBS. V okviru teh hišnih preiskav, opravljenih 13. maja 2019, so bili zaseženi številni dokazi.

16 Družba WBS je pri Kammergericht (višje deželno sodišče v Berlinu, Nemčija), ki je predložitveno sodišče, vložila pritožbo, v kateri je predlagala, naj to sodišče ugotovi, da posredovanje dokazov, zbranih na podlagi zadevnega evropskega preiskovalnega naloga, Republiki Latviji ni dopustno.

17 Družba WBS se v utemeljitev pritožbe sklicuje na sodbo z dne 16. decembra 2021, Spetsializirana prokuratura (Podatki o prometu in lokaciji) (C-724/19, EU:C:2021:1020, v nadaljevanju: sodba Spetsializirana prokuratura), iz katere naj bi izhajalo, da lahko evropski preiskovalni nalog, ki se nanaša na preiskovalni ukrep, ki ga lahko v skladu s pravom države članice izdajateljice odredi le sodišče, veljavno izda le organ, ki ima tak status. V obravnavanem primeru pa naj, na eni strani, KNAB ne bi bil sodišče in naj bi bil, na drugi strani, na podlagi latvijskega prava za odreditev takega ukrepa hišne preiskave pristojen le organ, ki ima ta status.

18 Državno tožilstvo v Berlinu je generalno državno tožilstvo Republike Latvije vprašalo, ali lahko zadevni evropski preiskovalni nalog po potrebi ponovno izda sodišče. Generalno državno tožilstvo Republike Latvije je odgovorilo nikalno, z obrazložitvijo, da temu nasprotuje latvijsko pravo.

19 V tem okviru se predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba načela, ki izhajajo iz sodbe Spetsializirana prokuratura, uporabiti v zadevi, o kateri odloča, zaradi česar bi moralo ugotoviti, da posredovanje dokazov za izvršitev zadevnega evropskega preiskovalnega naloga ni dopustno.

20 Na prvem mestu, predložitveno sodišče ugotavlja, da je bil v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, organ, ki je izdal evropski preiskovalni nalog, „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(i) Direktive 2014/41, medtem ko je v obravnavani zadevi KNAB „drug pristojni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) te direktive. Predložitveno sodišče se torej sprašuje, ali se odgovor, ki ga je Sodišče dalo v navedeni sodbi, uporablja tudi v položaju, v katerem je evropski preiskovalni nalog izdal organ, ki spada pod to drugo določbo.

21 Po mnenju predložitvenega sodišča je točki 29 in 30 sodbe Spetsializirana prokuratura mogoče razumeti tako, da lahko „drug pristojni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) navedene direktive deluje kot organ, ki izda evropski preiskovalni nalog, čeprav lahko v skladu z nacionalnim pravom zadevni preiskovalni ukrep sprejme le sodišče, vendar pod pogojem, da tako sodišče posreduje v drugi fazi postopka.

22 Na drugem mestu, obravnavana zadeva naj bi se razlikovala od zadeve, v kateri je bila izdana sodba Spetsializirana prokuratura, ker naj bi preiskovalni ukrep, ki je bil predmet zadevnega evropskega preiskovalnega naloga, čeprav ga je v skladu z latvijskim pravom lahko odredilo le sodišče, pred izdajo tega naloga odobril latvijski preiskovalni sodnik, ki je menil, da je nujen in sorazmeren. Posledica te okoliščine naj bi bila, da razlogi, ki jih je Sodišče navedlo v točkah od 32 do 38 te sodbe za utemeljitev svoje razlage člena 2(c)(i) Direktive 2014/41, v okviru postopka v glavni stvari niso upoštevni.

23 Tako naj bi, prvič, Sodišče na eni strani menilo, da je organ, pristojen za odreditev preiskovalnega ukrepa na podlagi nacionalnega prava, edini, ki lahko izpolni obveznosti preverjanja in utemeljitve zadevnega ukrepa, in na drugi strani, da lahko odreditveni organ izda evropski preiskovalni nalog le, če bi bil preiskovalni ukrep iz tega naloga lahko pod enakimi pogoji odrejen v podobnem notranjem primeru.

24 Predložitveno sodišče pa v okviru zadeve, o kateri odloča, meni, da organ, ki je na podlagi nacionalnega prava pristojen za odreditev preiskovalnega ukrepa, izpolnjuje obveznosti preverjanja in utemeljitve tega ukrepa, ki sta določeni v členu 6(1)(a) Direktive 2014/41, ker je pristojni latvijski preiskovalni sodnik menil, da so zadevne preiskave nujne in sorazmerne. Poleg tega naj bi odreditveni organ zadevni evropski preiskovalni nalog izdal v enakih okoliščinah, kot so tiste, v katerih bi lahko bil preiskovalni ukrep odrejen v podobnem notranjem primeru, saj je sodišče posredovalo, da bi dovolilo hišno preiskavo, pred izdajo tega naloga.

25 Drugič, Sodišče naj bi v sodbi Spetsializirana prokuratura menilo, da mora biti v skladu z nacionalnim pravom organ, ki izda evropski preiskovalni nalog, organ, ki je pristojen za to, da v okviru nacionalnega postopka odredi preiskovalni ukrep, ki je predmet tega naloga, saj bi, če to ne bi veljalo, to povzročilo zapletenost in ogrozitev poenostavljenega in učinkovitega sistema medsebojne pravne pomoči, vzpostavljenega z Direktivo 2014/41.

26 To sodišče pa na eni strani dvomi o upoštevnosti takega preudarka v obravnavanem primeru, ker lahko prav taka zahteva zaplete postopek medsebojne pravne pomoči.

27 V nekaterih državah članicah, na primer v Nemčiji, naj namreč preiskovalno sodišče ne bi imelo osrednje vloge v postopku preiskave in naj bi posredovalo le občasno, zlasti zato, da bi odobrilo nekatere preiskovalne ukrepe, ki jih je zahtevalo državno tožilstvo. Če bi bilo treba v takih okoliščinah šteti, da je le to sodišče mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu Direktive 2014/41, medtem ko je dejansko za preiskovalni postopek pristojno državno tožilstvo, bi to povzročilo zamude pri medsebojni pravni pomoči, zlasti če bi se izvršitveni organ odločil posvetovati se z odreditvenim organom na podlagi člena 6(3), prvi stavek, Direktive 2014/41. Zapletenost postopka medsebojne pomoči bi lahko bila tudi posledica tega, da v nekaterih državah članicah nekateri preiskovalni ukrepi morda ne spadajo v izključno pristojnost nacionalnih sodišč, temveč jih lahko odredijo drugi organi. V takih okoliščinah naj torej ne bi bilo izključeno, da sta lahko izvršitvenemu organu predložena dva evropska preiskovalna naloga, ki bi ju izdala dva različna sogovornika.

28 Na drugi strani bi se bilo treba po mnenju predložitvenega sodišča po analogiji sklicevati na sodno prakso, ki izhaja iz sodbe z dne 27. maja 2019, PF (Generalni državni tožilec Litve) (C-509/18, EU:C:2019:457), v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, iz katere naj bi izhajalo, da je organ, ki odredi nacionalni nalog za prijetje, lahko drugačen od tistega, ki izda evropski nalog za prijetje.

29 V teh okoliščinah je Kammergericht (višje deželno sodišče v Berlinu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali lahko evropski preiskovalni nalog, ki zadeva ukrep, za katerega so v skladu z zakonodajo države izdajateljice izključno pristojna sodišča, v sodelovanju z nesodnim potrditvenim organom izda drug pristojni organ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive [2014/41], če je sodišče države izdajateljice pred tem odobrilo preiskovalni ukrep in pri tem izpolnilo obveznosti glede preverjanja in utemeljitve, določene v tej direktivi?“

Vprašanje za predhodno odločanje

30 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41 razlagati tako, da je upravni organ, ki ga opredeli država izdajateljica in ki v obravnavanem primeru deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku ter katerega preiskovalne ukrepe, ki pomenijo poseg v temeljne pravice zadevne osebe, mora v skladu z nacionalnim pravom predhodno odobriti pravosodni organ, mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe.

31 V členu 2(c) Direktive 2014/41 je pojem „odreditveni organ“ opredeljen v točkah (i) in (ii) kot „sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec, pristojen v zadevnem primeru“, ali „kateri koli drug pristojni organ, ki ga določi država izdajateljica in deluje v posameznem primeru kot preiskovalni organ v kazenskem postopku, s pristojnostjo odreditve zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“.

32 Iz besedila člena 2(c)(ii) te direktive je tako razvidno, da je „odreditveni organ“ v smislu te določbe nacionalni organ, ki izpolnjuje naslednje tri kumulativne pogoje.

33 Prvič, iz uporabe izraza „drug“ izhaja, da tak organ ni eden od pravosodnih organov iz člena 2(c)(i) Direktive 2014/41, in sicer sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec, temveč organ, kot je upravni organ, ki ga je odreditvena država članica določila kot pristojnega za izdajo evropskega preiskovalnega naloga.

34 Drugič, ta organ mora biti tisti, ki v obravnavanem primeru deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku.

35 Tretjič, navedeni organ mora biti pristojen za odreditev zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom.

36 Glede spora o glavni stvari ni sporno, da KNAB izpolnjuje prva dva od teh pogojev. Iz spisa, ki je na voljo Sodišču, je namreč na eni strani razvidno, da KNAB kot upravni organ ne spada med tiste, na katere se nanaša člen 2(c)(i) Direktive 2014/41. Na drugi strani je v skladu z nacionalnim pravom KNAB organ, pristojen za preiskave v zadevah s področja boja proti korupciji, in ta organ je bil določen kot pristojen za izdajo evropskih preiskovalnih nalogov v teh zadevah.

37 Vendar se predložitveno sodišče sprašuje, ali navedeni organ izpolnjuje tretjega od teh pogojev, ki je naveden v točki 35 te sodbe, in sicer da je „[pristojen za odreditev] zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“.

38 V zvezi s tem to sodišče poudarja, da je med preiskovalnimi ukrepi, ki so predmet zadevnega evropskega preiskovalnega naloga, KNAB lahko neposredno odredil le ukrepe v zvezi z zaslišanjem prič, ne da bi moral pridobiti predhodno dovoljenje preiskovalnega sodnika. Nasprotno pa je moral ukrepe hišne preiskave poslovnih prostorov iz postopka v glavni stvari, ker so pomenili poseg v temeljne pravice zadevne osebe, v skladu z latvijskim pravom dovoliti preiskovalni sodnik, potem ko je KNAB pri njem zaprosil za izdajo dovoljenja.

39 V teh okoliščinah želi predložitveno sodišče ugotoviti, ali je posledica dejstva, da mora v latvijskem pravu preiskovalne ukrepe, za katere zaproša KNAB, odobriti preiskovalni sodnik, preden jih je mogoče izvršiti, to, da tega organa ni mogoče šteti za pristojnega za odreditev zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41.

40 Ker besedilo člena 2(c)(ii) te direktive samo po sebi ne omogoča odgovora na to vprašanje, je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso upoštevati kontekst in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je ta določba (glej v tem smislu sodbi z dne 17. novembra 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, točka 12, in z dne 21. decembra 2023, G. K. in drugi (Evropsko javno tožilstvo), C-281/22, EU:C:2023:1018, točka 46 in navedena sodna praksa).

41 Na prvem mestu, treba je upoštevati kontekst, v katerega je umeščena ta določba.

42 Prvič, člen 6(1)(a) navedene direktive v povezavi s členom 6(2) in Prilogo A k isti direktivi ter ob upoštevanju njene uvodne izjave 11 odreditvenemu organu nalaga obveznost, da preveri nujnost in sorazmernost preiskovalnega ukrepa, ki je predmet evropskega preiskovalnega naloga, glede na namene postopka, v katerem je ta nalog izdan, in ob upoštevanju pravic osumljenca ali obdolženca (glej v tem smislu sodbo Spetsializirana prokuratura, točka 32).

43 Poleg tega je v zvezi s primerom, v katerem evropski preiskovalni nalog izda „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41, iz drugega stavka te določbe razvidno, da mora ta nalog, preden se posreduje izvršitvenemu organu, po preučitvi njegove skladnosti s pogoji za izdajo, določenimi v tej direktivi, zlasti s pogoji iz člena 6(1) te direktive, potrditi „sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec“.

44 Iz tega sledi, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 45 sklepnih predlogov, da izdaja evropskega preiskovalnega naloga s strani „drugega pristojnega organa, ki ga določi država izdajateljica“, v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41 vključuje nadzor nad nujnostjo in sorazmernostjo tega naloga na dveh ravneh postopka v državi članici izdajateljici, in sicer, prvič, ob njegovem sprejetju v okviru nacionalnega preiskovalnega postopka in, drugič, pri njegovi potrditvi s strani pravosodnega organa, preden se posreduje izvršitvenemu organu.

45 V obravnavanem primeru se vprašanja predložitvenega sodišča glede tega, ali je KNAB „odreditveni organ“, nanašajo na prvo od teh dveh ravni nadzora. Glede drugi ravni namreč ni sporno, da je zadevni evropski preiskovalni nalog, preden je bil posredovan izvršitvenemu organu, potrdilo generalno državno tožilstvo Republike Latvije, ki je preučilo nujnost in sorazmernost tega naloga v skladu z določbami te direktive.

46 V zvezi s tem je iz uvodne izjave 10 Direktive 2014/41 razvidno, da je kot najprimernejši organ za odločanje o tem, kateri preiskovalni ukrep je treba uporabiti, naveden odreditveni organ, ki pozna podrobnosti zadevne preiskave (sodba Spetsializirana prokuratura, točka 37).

47 Kot je bilo opozorjeno v točki 34 te sodbe, mora biti „drug organ“ iz člena 2(c)(ii) te direktive, da bi ga bilo mogoče šteti za „odreditveni organ“ v smislu Direktive 2014/41, organ, ki je v obravnavanem primeru pristojen za kazensko preiskavo. Ta položaj mu omogoča, da glede na poznavanje elementov navedene preiskave v skladu s členom 6(1)(a) navedene direktive opravi nadzor nad nujnostjo in sorazmernostjo preiskovalnega ukrepa, za katerega želi, da se v okviru evropskega preiskovalnega naloga izvede v drugi državi članici.

48 Zgolj okoliščina, da pravo države članice izdajateljice za sprejetje preiskovalnih ukrepov, ki jih zahteva preiskovalni organ, določa pogoj, da jih preiskovalni sodnik predhodno odobri, kadar vključujejo poseg v temeljne pravice zadevne osebe, pa ne nasprotuje temu, da se ta organ, pristojen za postopek preiskave, šteje za „[pristojnega za odreditev] zbiranja dokazov v skladu z nacionalnim pravom“ v smislu člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41 in da ga je zato mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe.

49 Taka zahteva namreč omogoča, da se zagotovi, da se preučitev nujnosti in sorazmernosti navedenih ukrepov, ki jo opravi organ, pristojen za preiskavo na prvi ravni, navedeni v točki 42 te sodbe, opravi pod nadzorom sodišča, da to med drugim potrdi, da so predvideni ukrepi potrebni in da ne posegajo nesorazmerno v temeljne pravice osumljenca ali obdolženca.

50 Drugič, razlago iz točke 48 te sodbe potrjuje člen 6(1)(b) Direktive 2014/41.

51 V skladu s to določbo lahko namreč odreditveni organ izda evropski preiskovalni nalog le, če bi bil preiskovalni ukrep ali ukrepi, na katere se nanaša ta nalog, lahko pod enakimi pogoji odrejeni v podobnem notranjem primeru.

52 Člen 6(1)(b) navedene direktive z uporabo izrazov „pod istimi pogoji“ in „v podobnem notranjem primeru“ določa, da je določitev natančnih pogojev, potrebnih za izdajo evropskega preiskovalnega naloga, odvisna izključno od prava države izdajateljice. Namen te določbe je preprečiti izogibanje pravilom in jamstvom, ki jih določa pravo države izdajateljice (glej v tem smislu sodbo z dne 30. aprila 2024, M. N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, točki 92 in 97).

53 Kot pa je razvidno iz spisa, ki je na voljo Sodišču, je zahteva, da mora preiskovalni ukrep, ki ga KNAB načrtuje v okviru evropskega preiskovalnega naloga, odobriti preiskovalni sodnik, kadar pomeni poseg v temeljne pravice zadevne osebe, prav pogoj, določen v latvijskem pravu, ki bi ga moral izpolnjevati tudi enakovreden preiskovalni ukrep, ki ga je treba izvesti le na latvijskem ozemlju.

54 V zvezi s tem je treba pojasniti, da se položaj iz postopka v glavni stvari razlikuje od položaja, ki je bil podlaga za izdajo sodbe Spetsializirana prokuratura.

55 Zadnjenavedena zadeva se namreč ni nanašala na razlago točke (ii), temveč točke (i) člena 2(c) Direktive 2014/41, v položaju, v katerem je državni tožilec v predkazenskem postopku izdal evropski preiskovalni nalog za pridobitev podatkov o prometu in podatkov o lokaciji, povezanih s telekomunikacijami, medtem ko je v podobnem notranjem primeru sprejetje preiskovalnega ukrepa za dostop do takih podatkov v izključni pristojnosti sodišča.

56 Tretjič, razlaga člena 2(c)(ii) Direktive 2014/41, ki ni razlaga iz točke 48 te sodbe, bi bila v nasprotju z razlikovanjem, ki ga je zakonodajalec Unije uvedel med organi, ki spadajo na področje uporabe člena 2(c)(i) oziroma člena 2(c)(ii) te direktive.

57 S tem razlikovanjem je ta zakonodajalec želel omogočiti, da se lahko nepravosodni organi, ki so v skladu z nacionalnim pravom zadolženi za kazensko preiskavo v okviru nacionalnega postopka in so pristojni za odreditev preiskovalnih ukrepov, opredelijo kot „odreditveni organ“ v smislu tega člena 2(c).

58 Če pa bi se štelo, da posredovanje pravosodnega organa, ki se z nacionalnim pravom zahteva za odobritev sprejetja nekaterih od teh ukrepov, na prvi ravni nadzora, navedenega v točki 42 te sodbe, nujno pomeni, da bi bilo mogoče kot „odreditveni organ“ opredeliti le ta pravosodni organ, bi to privedlo do tega, da bi bili le pravosodni organi iz člena 2(c)(i) navedene direktive pristojni za izdajo evropskega preiskovalnega naloga, čeprav bi ti pravosodni organi v okviru nacionalnega kazenskega preiskovalnega postopka posredovali le občasno.

59 Taka razlaga bi tako členu 2(c)(ii) iste direktive odvzela polni učinek, saj je ob upoštevanju dejstva, da organi iz te določbe ne smejo imeti statusa „pravosodnih organov“, legitimno, da države članice za sprejetje preiskovalnih ukrepov teh organov določijo procesna jamstva, tako da med drugim, kot v obravnavanem primeru, določijo, da preiskovalne ukrepe, ki vključujejo poseg v temeljne pravice zadevnih oseb, predhodno odobri pravosodni organ.

60 Na drugem mestu, cilji Direktive 2014/41 so, kot je razvidno iz njenih uvodnih izjav od 5 do 8, nadomestiti razdrobljenost in zapletenost obstoječega okvira za zbiranje dokazov v kazenskih primerih s čezmejno razsežnostjo ter z vzpostavitvijo poenostavljenega in učinkovitejšega sistema, ki temelji na enotnem instrumentu, in sicer na evropskem preiskovalnem nalogu, olajšati in pospešiti pravosodno sodelovanje, da se tako prispeva k uresničitvi cilja Unije, da ta postane območje svobode, varnosti in pravice, tako da se opira na visoko stopnjo zaupanja, ki mora obstajati med državami članicami (sodba Spetsializirana prokuratura, točka 36 in navedena sodna praksa).

61 Kot je bilo opozorjeno v točki 46 te sodbe, je v navedeni direktivi kot najprimernejši organ za odločanje o tem, kateri preiskovalni ukrep je treba uporabiti, naveden odreditveni organ, ki pozna podrobnosti zadevne preiskave.

62 Zato je ob upoštevanju tega preudarka ter ciljev poenostavitve in učinkovitosti postopka, na katerih temelji Direktiva 2014/41, očitno upravičeno, da je mogoče nacionalni organ, ki je dejansko zadolžen za kazensko preiskavo, opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu člena 2(c)(ii) te direktive, tudi če mora nekatere preiskovalne ukrepe, za katere želi, da se izvedejo, v skladu z nacionalnim pravom predhodno odobriti pravosodni organ, kadar ti ukrepi vključujejo poseg v temeljne pravice zadevne osebe.

63 S tako razlago člena 2(c)(ii) navedene direktive je mogoče zagotoviti, da kadar tak organ v okviru istega kazenskega postopka načrtuje več preiskovalnih ukrepov, od katerih mora nekatere odobriti preiskovalni sodnik, drugi pa ne, ta organ kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe za vse te preiskovalne ukrepe izda en sam evropski preiskovalni nalog.

64 Ta razlaga omogoča tudi olajšanje morebitnih izmenjav med odreditvenim in izvršitvenim organom v zvezi z evropskim preiskovalnim nalogom na podlagi člena 6(3) iste direktive ali njenega člena 10(4).

65 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41 razlagati tako, da je upravni organ, ki ga opredeli država izdajateljica in ki v obravnavanem primeru deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku

ter katerega preiskovalne ukrepe, ki pomenijo poseg v temeljne pravice zadevne osebe, mora v skladu z nacionalnim pravom predhodno odobriti pravosodni organ, mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe.

Stroški

66 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 2(c)(ii) Direktive 2014/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah

je treba razlagati tako, da

je upravni organ, ki ga opredeli država izdajateljica in ki v obravnavanem primeru deluje kot preiskovalni organ v kazenskem postopku ter katerega preiskovalne ukrepe, ki pomenijo poseg v temeljne pravice zadevne osebe, mora v skladu z nacionalnim pravom predhodno odobriti pravosodni organ, mogoče opredeliti kot „odreditveni organ“ v smislu te določbe.

Podpisi